

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și strălinitate:
 Pe un an . . . 40.— franci
 Telefon
 pentru oraș și interurbana
 Nr. 750.

REDACȚIA

ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil
 Manuscrise nu se in-
 napolază.

ROMÂNUL

Regele Ferdinand I al României.

Proclamarea noului rege. -- Intrunirea Corpurilor legiuitoare. — Discursul regelui Ferdinand. — Cuvântarea președintelui Camerei.

Arad, 15 Octomvrie.

Duminecă dimineața s'a oficiat în biserică din întreaga Româniea un recviem. La metropolia Capitalei a oficiat mitropolitul primat înconjurat de înaltul cler. De față erau membrii curții regale, toți miniștrii, corpul diplomatic și toți înalții demnitari.

La orele 2 p. m. s'au întrunit la Cameră Corpurile legiuitoare pentru a proceda la actuala proclamare a noului rege. Ședința solemnă, prezidată de d. Ferechide, ca cel mai în vârstă dintre președinți, a decurs după toate formele prescrise de constituția țării.

De față erau toți deputații și senatorii, reprezentanții autorităților publice civile și militare, înalții demnitari ai țării, membrii corpului diplomatic etc etc.

La orele 2 fără un sfert I. P. S. Sa Conon, mitropolitul primat al României, apare în dreptul mesiei, pe cari stau evanghelia și crucea, îmbrăcat în odăjdii și purtând mitra. Este înconjurat de clerul mitropolitan.

Peste puțin timp se aprind cele 7 lumini sfesnicul care stă pe masă. Încă 2 sfesnice cu două luminări se aprind și se așează lângă el.

La orele 2 se face o liniște profundă în sală. Prin stânga în dreptul băncilor ministeriale sosește introdusă de d. Missir Maj. Sa Regina Maria a României.

Maj. Sa este însoțită pe principesele Elisabeta, Mărioara și de principele Nicolae. Regina, principesele și principele sunt în doliu pentru regele Carol I. Maj. Sa regina poartă marea cordon de ordinul „Coroana României”.

D. Ferechide deschide ședința:

Domnilor! Sunteți convocați astăzi în ședința solemnă spre a primi jurământul noului rege al României.

I. P. S. Sa mitropolitul primat înaintea față mesei purtând în dreapta cârja arhiepiscopală. D. Ferechide, președintele camerei anunță:

Maj. Sa regele!

În acest moment intră regele Ferdinand. Îmbrăcat în uniformă de general de infanterie cu marea cordon al Colanului „Regele Carol I”, are epoleții îndoliați. Întreaga asistență izbucnește în urale frenetice, cari durează câteva minute.

Regele are în urma sa pe A. S. R. principele Carol.

Miniștrii sunt în stânga. I. P. S. Sa mitropolitul cu clerul mitropolitan și cu președintele camerei stau în dreapta.

Președintele consiliului de miniștri înmână regelui o foaie, pe care e scris jurământul. Regele îl ține în mâna stângă, având în dreapta pe evanghelia.

Se face o tăcere profundă în mijlocul căreia regele pronunță textul provăzut de constituție:

„Jur să păstrez constituția și legile poporului român, să mențin drepturile sale naționale și integritatea teritoriului”.

Acest moment e foarte emoționant. Regina României duce batista la ochi. După pronunțarea formulei de jurământ regele sărută mâna mitropolitului. Asistența face regelui ovațiuni. Uralele călduroase durează câteva minute.

După ce jurământul e semnat de rege, e contrasemnat de mitropolitul primat, de președintele consiliului, de președintele Corpurilor Legiuitoare și de membrii guvernului, textul jurământului e apoi dat regelui, care-l încredințează președintelui camerei.

Discursul regelui Ferdinand.

După ce a fost depus și subscris jurământul prescris de Constituție, Majestatea Sa regele Ferdinand, a rostit următorul discurs:

— Chemat prin grația lui Dumnezeu și voința națională a fi urmașul marelui Intemeietor, care mi-a lăsat ca sfântă moștenire credința și iubirea poporului român, gădesc, în dragostea mea pentru neam, puterea de a pași fără șovăire pe calea pe care mi-o impune greaua mea sarcină. (Urale îndelungate).

Pilda Aceluia, pe care îl plângem toți ca pe un părinte și convingerea că numai printr'o neîncetată propășire se poate asigura viața trainică a unui popor, îmi vor fi călăuză în eforturile mele a-Mi jertfi întreaga viață pentru desvoltarea puterilor acestui stat. (Urale).

În îndeplinirea acestei înalte datorii, pe care o îmbrățișez cu neclintită credință, și nestrămutată dragoste, stă cea mai dulce mulțumire ce o pot dobândi printr'însa, aduc și cel mai adânc prinos de recunoștință Aceluia, a cărui sfântă amintire e cea mai scumpă legătură dintre Țară și Casa mea. (Urale).

În rodnică domnie, care face mândria istoriei noastre, primul rege al României a găsit cel mai puternic sprijin în unirea tuturor Românilor împrejurul Tronului, ori de câte ori împrejurări mari impuneau această datorie.

Sunt sigur că însuflețiți de acelaș înalt patriotism Românii vor ști și în viitor să dea Tronului și țării unirea în cugetare și acțiune, care este singura cheazăsie a unei sănătoase propășiri naționale.

Dumnezeu, care după atâtea grele încercări a binecuvântat munca acelora, cari s'au devotat binelui acestui neam, nu va lăsa să scadă ceea ce cu atâta trudă s'a clădit și va ocroti cu dragoste pentru acest popor, munca fără preget ce sunt hotărât ca bun Român și

rege s'o închin lubitel Mele țări. (Aplauze îndelungate entuziaste.)

Președintele Camerei strigă:

— Trăiască regina României! Întreaga asistență izbucnește în urale călduroase.

Trăiască principele moștenitor al României!

Aceleași tunete de urale subliniază uralele adresate moștenitorului Tronului României.

Cuvântarea președintelui Camerei.

Președintele Camerei, d. Ferechide rostește apoi următoarea cuvântare:

Sire,

Primind astăzi jurământul Majestății Voastre, ne facem datorie exprimându-vă devotamentul absolut al poporului român și înconjurând cu dragoste Tronul M. Voastre.

În acest moment, în care luați conducerea poporului român, nu putem să nu ne gândim la marele dispărut, la marele rege, pe care toată țara îl plânge azi.

Vreme de o jumătate de veac, regele Carol a condus România pe calea propășirii depunând o muncă plină de dragoste pentru binele acestei țări.

Munca aceasta nobilă a ilustrat-o cu pilde nobile. Lui îi datorim ceea ce suntem azi. Din două mici provincii, suntem România de azi, întemeiată pe baze statornice; suntem azi în măsură să ne apărăm cu energie drepturile și interesele.

Memoria regelui Carol va fi pururea venerată de poporul român. Lui îi datorăm legăturile tari și indistructibile cari leagă și țara și dinastia.

Vă asigurăm, în acest moment pe Majestatea Voastră, de dragostea și devotamentul pe care Vi-l păstrează poporul român.

Corpurile Legiuitoare Vă fac urarea să duceți mai departe și să desăvârșiți opera începută de regele Carol pentru propășirea și întărirea regatului lui.

În numele reprezentanților Națiunii române, exprimăm dragostea și devotamentul acestui neam pentru rege și familia Sa și strig:

Trăiască regele!

La furtuna de ovațiuni care încheie cuvântarea președintelui Camerei, regele Ferdinand al României mulțumește, înclinându-se.

Asistența în picioare aplaudă frenetic.

M. S. regele iese urmat de prințul Carol.

Prin stânga ies M. S. regina cu principesele Elisabeta și Mărioara și principele Nicolae.

Solemnitatea s'a sfârșit la ora 2 și 20 minute după care familia regală a participat la Tedeum-ul din mitropolie.

La orele 4 regele a acordat audiențe, iar la 5 a luat trenul spre Sinaia.

La moartea regelui Carol.

— Voci de presă. —

Arad, 15 Oct.

Intreagă pressa din străinătate deplânge cu toată sinceritatea moartea regelui Carol, relevând activitatea binecuvântată a acestui mare Domnitor, care a fost în același timp și un soldat viteaz și un bărbat de stat genial.

Din numeroase voci de presă dăm aci următoarele:

Semioficioasa „Wiener Abendpost” scrie între altele:

Din București ni-a sosit o tristă și mișcătoare știre: Azi dimineață M. S. regele Carol al României a murit. Acest suveran, care timp de aproape o jumătate de secol a călăuzit destinele regatului său cu înțelepciune, devotament și cel mai mare succes, a fost rechemat dintre noi în momentul unor evenimente de o însemnătate istorică universală. Regele Carol a fost printre cele mai mărețe figuri princiare din acest timp. Suveran energic, având necontenit grija poporului său, eminent șef militar, bărbat de stat prevăzător, el a călăuzit România timp de 48 de ani din succes în succes. România a dobândit, sub domnia lui o puternică dezvoltare culturală, economică și militară.

La doliul poporului român, care a pierdut un Rege mare și înțelept, la jalea adâncă a M. S. reginei Elisabeta și a întregii Case regale, se asociază, adânc mișcate dinastiile națiunilor amice.

Nicăiri doliul acesta nu va fi împărțit mai sincer decât în monarhia austro-ungară. Augustul nostru Suveran plânge moartea vechiului și credinciosului prieten.

„Budapesti Hirlap” scrie între altele că, regele Carol n'a urmărit altceva decât *mărirea și înflorirea României.*

„Pesti Hirlap”: „Nici în timpuri de pace moartea regelui Carol n'ar fi numai doliul local al României; pe noi și în acest caz ne-ar interesa direct moartea lui. Acum, însă, moartea regelui Carol de bună seamă va fi comentată pretutindeni în legătură cu războiul mondial... Nu numai României ci toate națiunile culte jelesc moartea regelui Carol...”

„Pesti Napló”: „Ni s'a prăbușit un prieten binevoitor, intim, un aderent neclintit al regelui nostru și al țării noastre. Iar, *aceasta s'a întâmplat tocmai în momentele când avem nevoie de toate simpatiiile și prieteniiile...*”

„Az Ujság”: „Ca factori în politica externă a monarhiei în urma guvernării înțelepte a României am învățat să cunoaștem și să apreciem înțelepciunea, cavalerismul și cinstea acestui Domnitor. Noi, Maghiarii am apreciat foarte mult pe regele Carol, reprezentantul curentului dezvoltării pașnice, a cărei stâlp a fost atașarea României la tripla alianță... Moartea regelui Carol e totodată o mare pierdere și pentru noi... Națiunea maghiară va cultiva totdeauna cu pietate curată memoria regelui Carol...”

„Világ”: „În gemetul mortal al miilor, se amestecă în mod înspăimântător vestea morții unui om, a regelui Carol al României, care a fost un bărbat de stat în cel mai strict înțeles al cuvântului... Mica Valahie, a cărei sguideri și ferberi au fost numai episoade neimportante în Europa, a devenit un regat român cu greutate mare, căruia i s'a revenit un mare rol relativ la păstrarea echilibrului european... Ochiul așezat al regelui Carol cunoscând imediat trebuințele, condițiunile de viață și primejdiile viitorului pentru statul român, a știut să-și conducă țara ca din depărtarea această să-și trăiască traiul și să-și întemeieze bazele siguranței de mâine... Pretutindeni, unde trăește dorința menținerii echilibrului și a păcii, se va jeli moartea paznicului încoronat al echilibrului și a păcii... Pentru omenire moartea unui atare bărbat de stat cum a fost regele Carol e o pierdere dublă...”

„Intreagă națiunea maghiară ia parte la doliul României...”

Iar în altă parte același ziar scrie următoarele:

„...Jocul sortii a voit ca regele Carol să fie chemat dintre vii tocmai acum, când istoria lumii a ajuns pe punctul cel mai critic. Inchiderea ochiului prevăzător, aspru, încetarea puterii de viață, scepstrul căzut din mâna Lui, care avea rolul istoric ca în aceste vremuri grele să arate României la răspântii calea dreaptă, va putea avea consecințe incalculabile asupra evenimentelor actuale...”

Impresia morții regelui Carol la Viena.

— Dela corespondentul nostru. —

Viena, 13 Octombrie.

Deși evenimentele războiului european preocupă azi în modul cel mai intensiv mintea tuturor, moartea regelui Carol al României a pro-

pus o impresie adâncă în întreaga monarhia. Faptul acesta dovedește însemnătatea acestui eveniment, arată cât de multă importanță i s'a atribuit în general personalității decedatului rege. Impresia profundă provocată în cercurile monarhiei de schimbarea ce a urmat la tronul României o vom înțelege însă dacă ne reamintim atenția încordată cu care au fost urmărite în săptămânile din urmă toate simptomele, din care cercurile monarhiei încercau să tragă concluzii privitor la dispoziția de care sunt stăpânite cercurile competente din România în aceste zile critice pentru monarhia noastră. Se cunoștea prea bine influința mare care o avea regele Carol și se știa prea bine în monarhie, în ce sens și în a cărui favor s'a vădită această influință. Regretele provocate prin moartea regelui Carol în cercurile politice austriace, cari sunt deplin convinse despre marea valoare a unor relații amicale între monarhie și regatul român, sunt adânci și sincere. Oricât de reduse sunt drepturile unui suveran într-o țară democratică și în care guvernarea trebuie să se conformeze voinței poporului, raporturile între regele Carol și poporul Său au fost de așa încât se poate spune că nici o hotărâre de importanță vitală pentru țară, nu s'a luat fără ca ea să fi corăspuns și concepțiunii personale a suveranului.

Cunoscându-se în Viena și în Budapeșta prea bine politica, care corăspundea concepției decedatului rege român, de sigur că ar fi fost mai rațional, dacă s'ar fi renunțat la multe lucruri și s'ar fi lucrat pentru înlesnirea misiunii regelui Carol, iar nu pentru îngreunarea ei, cum s'a făcut în repetite rânduri. Condoleanțele exprimate de oficialitățile Austro-Ungare din prilejul morții regelui român, au fost numeroase și cu toții s'au străduit să remarce personalitatea extraordinară a regelui chemat din viață în vremuri atât de grele. Nu putem să ne înăbușim însă sentimentele și să nu o spunem sincer, că *ar fi fost mult mai bine dacă importanța ce a avut-o regele Carol și statul guvernat de el, pentru dezvoltarea situației europene, am fi recunoscut-o și am fi prețuit-o pe deplin, când regele Carol a fost în viață.* S'ar fi evitat în acest caz multe incidente penibile, care au avut loc în zilele din urmă și tot așa n'ar fi existat motive pentru multele îngrijorări privitor la atitudinea României în actualul război european. (Austriacus).

Mănăstirea Curtea-de-Argheș.

(Stărușit).

Corpul bisericii măsoară 26.6 m. lungime, pe 15 m. în lățimea sa cea mai mare, luată pe narthex. Înălțimea dela suprafața curții și până la scaunul crucii dela turla cea mare este de 31 m. Luată înăuntru această înălțime dela pardoseala de mosaic până la cheia boltii măsoară 25.3 m. Turlele cele mici au înălțime de 19 m. Suprafața totală ocupată de biserică este de 756 m². Suprafața părților sculptate, zugrăvite și aurite dă cifra însemnată de 687 m². Părțile sculptate, frisele, cibucele, cornicele etc. înșirate unele după altele ar face o lungime de mai bine de 1 km. Se pot număra pe monument mai mult de 150 motive diferite de ornamentațiune, 42 rosace mari și 48 mai mici, având fiecare din rosacele mici câte o pasăre de bronz aurit.

Apele de ploaie se varsă prin 125 de scurgători; în fine monumentul este apărat de loviturile trăsnetului prin 35 vârfuri de platină. Toate acoperișurile sunt din plumb cu ornamente lucrate din ciocan.

Ce privește caracterul arhitectonic, cercetând exteriorul, chiar la prima vedere, nu este greu de a recunoaște originea cu totul orientală a bisericii. Se observă diferite elemente combinate în chip armonios și capricios, cari însă proced dela mai multe școli. Pe lângă ornamente consistând din combinațiuni curate geometrice, cari constituiesc baza *decorațiunii arabe și persane*, cum se

vede la cornicea cea mare cu colțuri supra-puse și scobite, la mai multe rosace și la diferite părți dela turla cea mare, putem observa motivele sculptate pe cerdacel (canthar), precum și ciubucul cel mare în formă de frânghie, cari se datoresc unor artiști mai puțin meșteri în arta așa de complicată a împletirilor arabe, decât aceia, cari au lucrat sculpturile, ce se pot vedea deasupra ușii dela intrare s. e. și la câteva rosace. Deși cea mai mare parte din ornamente este împrumutată dela stilurile arab și persan, se observă totuși în desen, în forma foilor, în modul de a termina motivele, oarecare libertate, care indică limpede, că avem înaintea ochilor noștri un fel de interpretațiune, de traducțiune a acelor două stiluri.

Zugrăvirea și aurirea tuturor sculpturilor, restituite complet după datele cele mai precise, sunt ieșite afară din corpul clădirii și sunt destul de adânci, dând zidirii nu numai o bază tare și durabilă, dar și o privire impunătoare. Brăul cel mare, care înșinge biserică toată, deosebește partea superioară de cea inferioară a exteriorului. Acel brău se compune din 4 brăuri mai mici. Din cauza înălțimei ușii, brăul cel mare se ridică la intrare formând un cadru drept-unghiular. Fațada despre apus are două despărțiri rect-linii, în care de o parte și de alta sunt două ferestri duble încadrate cu o bogată ornamentațiune sculpturală. De amândouă părțile fiecărei ferestri se află câte un cadru ornamental, în care este săpată câte o inscripțiune. La mijlocul fațadei se află intrarea bisericii; ea este de marmoră, de un caracter cu totul arab, cu boltări în colorii variate.

Intrarea este închisă de o ușă cu două canaturi în bronz lucrată după un model bizantin cu arabescuri fine. Semi-cupolele, ca și turnurile, sunt învelite cu plumb, fiecare turn având câte o crucă triplă de aramă aurită, iar pe semicupole sunt cruci de aur. Cele 4 turnuri adaugă foarte mult la frumusețea bisericii; turnul octogonal de căpetenie, care se ridică deasupra corului, domină edificiul; celelalte trei sunt deasupra narthexului; unul octogonal la mijloc este ceva mai mic decât cel principal; celelalte două mai mici, cu secțiuni circulare, sunt așezate simetric la dreapta și la stânga intrării, pe fiecare din unghiurile apusene, și sunt caracteristice prin dispozițiunea piezișă a ferestrelor și a torilor, prezentând aparința unei spirale.

În interiorul bisericii ajungi urcând cele 12 trepte de piatră ale scării cu margine sculptată și aurită pe fund albastru; aici toată pardoseala e de mozaic cu diferite desene armeno-bizantine. În fața coloanelor sunt 3 trepte, pe cari urcându-le ajungi în narthex. 12 coloane de piatră cu o înălțime de 7.26 m. împodobite cu baze și capitele persane sprijinesc tamburul (olanul cilindric) unei cupole, care se înalță la 24 m. dela pardoseală. În narthex se află mormintele ctitorilor și portretele lor și ale altor domni români. Prin o ușă de marmoră foarte curioasă, cu boltări, ce aminteste dispozițiunea unor motive aproape identice cu ale Siriei centrale și ale Egiptului, intri în cor; deasupra ei se cetesc versurile marelui poet V. Alexandri, compuse pentru biserică. Corul se compune din cele două abside tradiționale

In caz de ocupație.

— Un ordin ministerial. —

Ministrul reg. ung. a dat sub nrul 264/1914 M. E. o ordinațiune, care privește puterea autorităților (oficiilor) pentru cazul când o invaziune dușmană ar amenința teritoriile pe cari se află. Guvernul dispune următoarele:

§. 1. Oficiile de stat, municipale și comunale vor rămânea atât timp la locul lor, însă având afacerile oficiale în mod normal, câtă vreme dușmanul nu a sosit până în imediata apropiere a locului. În cazul ivirii acestui pericol iminent vor urma dispozițiilor din paragraful următor.

Asupra împrejurării, dacă cutare regiune este amenințată de pericolul invaziunii dușmane oficiile din acele locuri vor primi de o dată la timp avizul autorităților lor superioare sau înștiințare din partea primului funcționar al municipiului (vice-comitele sau primarul orașenesc), eventual din partea reprezentantului suprem al guvernului în provincie (comisarul guvernului, comitele suprem).

Înainte de sosirea acestei încunostiințări, înțelesul celorlalți paragrafi, nu se va putea întreprinde nici un pas, ci numai în cazul, când pericolul iminent s'a constatat cu toată precauțiunea și după informații primite de la comandantul militar cel mai apropiat. Dela comandantul militar întrebând asupra pericolului, se va cere răspuns în scris. Cu privire la constatarea ivirii pericolului, oficiile care se află în aceeași localitate, vor proceda întrucât se poate în comună înțelegere.

§. 2. În cazurile citate în §. 1. mai întâi se va purta de grije de aducerea în siguranță a averii de stat și a celorlalți bani publici, întrucât aceasta nu s'a făcut mai dinainte. Spre acest scop se va proceda conform instrucțiunilor speciale sau generale, referitoare la siguranța banilor publici. În lipsa unor astfel de instrucții, sau când nu se poate satisface acestor dispoziții, autoritățile vor proceda după cea mai bună a lor pricepere.

După aducerea în siguranță a averii, și la apropierea de fapt a inamicului, membrii oficiilor, cu excepția celor numiți în alieatul proximității, pot să-și părăsească sediul, întrucât nu vor fi primit alt ordin dela superioritatea lor.

Membrii oficiului de poliție de prima instanță, cum și organele concretizate cu susținerea ordinii publice, nu vor putea părăsi sediul lor, cât timp inamicul nu a sosit de fapt acolo și nu a luat eventual în primire administrația polițienească dela ei. După aceasta se pot depărta și ei.

Primarii orașelor, pe urmă juzii și notarii comunelor mari și mici, sau apoi substituții lor, nu se pot depărta nici atunci, ci sunt obligați să stea la postul lor în decursul întregii ocupațiuni dușmane, spre scopul pertractărilor eventuale cu dușmanul, sau pentru o acțiune de mijlocire cu el.

§. 3 Părăsirea sediului oficial se va face în liniște și în ordine, nici decum în formă de fugă.

Acele oficii, al căror cerc de competență nu a fost ocupat în întregime de inamic, se vor retrage pe teritoriile neocupate ale cercului lor, unde vor continua cu activitatea lor, după putință. Oficiile cari s'au retras, trebuie după putință să rămână în apropierea terenului ocupat, în scopul, ca să se poată reînțoarce acolo cât mai curând, îndată ce aceasta li se face posibil.

La părăsirea sediului oficial, cât și la reînțoarce, se vor avea în vedere două momente, anume: ca inamicul să nu poată uza de oficiile noastre, de altă parte, ca populația să fie lipsită timp cât se poate de scurt de autoritățile ei.

Dacă a sosit momentul părăsirii sediului oficial, sau a reînțarcerii la el, aceasta o constată totdeauna conducătorul oficiului, iar ceilalți funcționari sunt obligați a se conforma dispozițiilor conducătorului lor. Spre acest scop siguranței funcționari se vor stabili după putință în decursul absenței dela sediu, acolo unde se află și conducătorul oficiului lor. Iar dacă aceasta nu se poate, atunci vor purta de

grijă, ca conducătorul lor să aibe permanentă știre de locul unde se găsească.

Oficiul care și-a părăsit sediul, este obligat să sprijinească populațiunea teritoriului ocupat și mai departe, întrucât aceasta li este posibil, și să o susțină în conștiința, că nu este deplin părăsită de autoritățile din statul ei și retragerea lor s'a făcut numai în mod trecător, din constrângere.

Părăsirea sediului cât și reînțoarcearea în el este a se anunța imediat autorității superioare.

§. 4. Această ordinațiune nu atinge dispozițiile speciale care s'au luat în cauza siguranței bunurilor și a ținutei autorităților în cercul singuraticilor rami ai administrației, și cari nu stau în contradicție cu ordinațiunea prezentă.

Astfel această ordinațiune nu atinge dispozițiile generale cu privire la ținuta autorităților judecătorești și a siguranței valorilor și actelor administrate de ele în cazul unui pericol general, cum și instrucțiile de același cuprins, referitoare la cercul de afaceri ale administrației căilor ferate, a oficiilor poștelor și telegrafului. Tot astfel această ordinațiune nu atinge normele speciale, care sunt stabilite pentru ținuta finanțelor și a personalului silvic.

§. 5. Această ordinațiune intră imediat în vigoare.

Budapesta, la 3 Octomvrie 1914.

Contele Ștefan Tisza, m. p.
ministru president regesc ung.

De pe câmpul de război.

I.

— 30 Septemvrie.

Vă rog frumos dacă se poate să-mi trimiteți „Românul”. Aci sunt vre-o patru ofițeri români și vre-o 60 soldați de rând români. Pe aici plouă încontinuu, feciorii se poartă foarte bine. Acum seara înaintăm. Un soldat, care cu forța a luat ulciorul cu lapte dela o femeie, a fost imediat împușcat. De aici se poate vedea, că disciplina în timpul războiului e foarte severă. Poate știți că Lembergul a fost părăsit de ai noștri, aceasta însă numai din punct de vedere strategic. Zilele acestea am înaintat tot înainte. Mult năcaz avem cu rusofili, cari prin semne avizează pe Ruși pe unde suntem. — Costică.

II.

— 30 Septemvrie.

După un marș de câteva zile, care a stârnit uimirea tuturor în ceea ce privește tenacitatea trupelor noastre, am ajuns în sfârșit în poziția norocoasă, ca trupele noastre, ajungând la nutremânt suficient să se poată recreia. Avem cea mai bună nădejde, că de data aceasta să se poată ținea piept cu cea mai îndârjită forță contra.

La 12 ore trupele noastre postate în centru au fost salutate de un vehement foc de mitraliere, deschis de trupele cazace năvălitoare. Revanșul a fost de tot demn; contrarul a luat-o la fugă. La noi un mort și opt răniți ușor. Zilele proxime, cu dreptul se vor putea numi proba de sânge de cumva dușmanul nu se va retrage. Lovitura aceasta va decide cu siguranță campania pornită. Dumnezeu fie în ajutorul nostru. — Isalcu.

AVIZ.

Abonații restanțieri cărora li s'a sistat deja expedierea ziarului sunt rugați să-și achite restanțele. Cei ce doresc să continuăm a le trimite ziarul, binevoiască a ne trimite pe lângă restanța ce li s'a comunicat și abonamentul anticipativ pe cel puțin 1 lună, fără de care plată nu se trimite nimănui ziarul.

Ne adresăm totodată și acelor prea stlm. abonați, a căror abonament a expirat acum cu finea cvartalului, rugându-i, să nu uite a ne trimite abonamentul pe noul cvartal Octomvrie—Decemvrie, pentru ca și noi să le putem trimite ziarul fără întrerupere.

ADMINISTRAȚIA.

la nord și la sud, unde se află stranele de bronz număr de 7 de fiecare parte, iar la est absida altarului închis prin catapiteasmă. În cor la dreapta este tronul regal, de bronz aurit; alături de tronul episcopului de același metal; la stânga este tronul reginei și jețul unui demnitar al statului. Tâmpla sau catapiteasma, o lucrare măreață de artă, s'a făcut la Paris și a reclamat doi ani de lucru; se poate zice, că e unică și fără păreche. Ea se compune dintr'un soclu de marmoră albă, încrustat cu plăci de cupru aurit și împodobite cu smălțuri și cu ochi de sticlă, cu stâlpușoare de bronz la baze și capiteli aurite. Deasupra soclului sunt cele două icoane împărătești a lui Isus Hristos și a Maicei Domnului, lucrate în mosaică la Veneția, și colonada de onyx cu capitele aurite și smălțuite.

Icoanele sunt încadrate frumos în bronz aurit cu sticle colorate. La mijloc, deasupra ușii împărătești, se ridică un fel de firidă, care încadrează un relief — Domnul Hristos răstignit, — având în partea pe Maica Domnului, iar în cealaltă parte sf. Ioan. Aceste trei chipuri de aramă aurită, lucrate din ciocan au repoussé, stau pe un fund de mozaic.

Restul catapitesmei este în întregime de bronz aurit împodobit cu plăci smălțuite, cu marmure, și mozaic și sticle colorate, fiind totul aplicat pe soclu, care în interiorul altarului este sculptat și înalt. Ușa împărătească are săpat în față la stânga, pe bronz: Buna-vestire, la dreapta, vizita reginei la Maica Domnului. Cele două uși laterale sunt de bronz, lucrate ca și restul tâmplii. Ziarul are două firide laterale sculptate în piatră, la nord Proscomidia, la sud Diaconiconul. În jurul

altarului se află o lavită de piatră, în mijlocul căreia, în axa absidei, e așezat jețul episcopesc. În mijlocul altarului se află prestolul sau sf. masă, de marmoră albă de Carara, încrustată cu 4 plăci aurite, cu chipurile celor 4 evangheliști; ea este așezată sub ciboriul (cuvuciu) cu 4 stâlpi și cu o colă ajourată și susținută pe 4 arcuri. El este lucrat în bronz aurit cu ornamente săpate sau lucrate din ciocan și cu încrustațiuni de ochiuri de sticlă colorată.

Picturile din lăuntru bisericii sunt toate noi, făcute după modelul celor vechi; ele acopere o suprafață de 2343 m² și conțin 865 figuri, executate în stilul vechiu bizantin.

Portretul regelui Carol se află la dreapta ușii dela intrare, iar al reginei Elisabeta la stânga.

Cerdăcelul din fața bisericii este destinat în special pentru oficierea botezului; asemenea capete alcătuiau în construcțiunile vechi bizantine o parte esențială și o podoabă. El este o lucrare de artă în toate privințele.

Intre odăile bisericii cel mai pretios și care face admirațiunea tuturor, este un manuscris pe pergament conținând cele 12 Evanghelii, ce se cetește în Joia mare, și Evangelia Invierii din Sâmbăta mare, scris de regina Elisabeta.

Pomelnicul mănăstirii Argeș este scris cu frumoase ornamente pe pergament de doamna Maria G. Sturza dela Miclauseni.

Mobilierul se compune din 2 sfeșnice mari cu câte 3 luminări, 4 sfeșnice mici, masa pentru anafora, iconostasul, 2 tetrapode pentru cântăreți, stranele, tronul regelui, al reginei și al episcopului, policandru cel mare etc. (Cf. Gr. G. Tocilescu: Biserica episcopală a mănăstirii Curtea de Argeș).

Războiul.

Ofensiva în Galiția.

Budapesta. — Dela cartierul principal se anunță: Pe linia Stary—Sambor—Medika dușmanul se găsește în poziții întărite. Trupele noastre au început atacul. Luptele aci iau proporții tot mai mari. În Carpați, după o luptă de 4 zile, am recăpat Toronya și îl alungăm pe dușman spre Wyrkow. În valea Vișăului au avut loc ciocniri mai mici cu trupe mai mici rusești, cari se retrag. — General-major Höfer, locțiitorul șefului statului major. (Bir. de presă al guvernului).

Hust. — La Toronya, Rușii fac cele din urmă eforturi să acopere retragerea trupelor lor. Avantposturile noastre le-a luat Rușilor un tun, iar artileria noastră le-a nimicit două tunuri. Rușii se grăbesc să se retragă peste Carpați în mai multe puncte.

Hust. — În lupta dela Toronya Rușii au suferit o mare înfrângere. Rămășițele trupelor rusești au fugit peste graniță. Trupele noastre i-a alungat din pozițiile lor întărite, având mare merit în această artileria noastră. Alungarea Rușilor continuă cu multă energie.

Lonka. — După știrile sosite aici trupele rusești respirate, artilerie și cazaci, retrăgându-se s'au concentrat din nou la Raho.

Sighetul Marmăției. — La Körösmező, lângă Raho, s'au concentrat trupe mai numeroase rusești. Trupele noastre primind întăriri, sunt aci în luptă cu Rușii.

Situația Sârbilor și Muntenegrenilor.

Budapesta. — Oficial. — Cu privire la comunicațiile din isvor sârb asupra retragerii trupelor sârbe și muntenegrene în împrejurimile Sarajevo-ului și la intențiunea șefului statului major sârb, voevodul Putnik, de a schimba planul de operațiuni urmat până în prezent, se constată că aceasta nu este decât intențiunea de a masca reaua situațiune a armatei sârbe produsă de ultimele înfrângeri. Chiar dacă Sârbii ar avea un nou plan de operațiuni pentru Bosnia, ei n'ar avea ocaziunea de a-l executa.

Concentrări de cavalerie germană lângă Lille.

Roma. — Se telegrafiază din Paris că numeroase forțe de cavalerie germană au fost semnalate în regiunea dela est și nordvest de Lille, între Roubaix și Tournay. Se pare că aceste trupe de cavalerie au de scop să amenințe aripa stângă franceză, sau să o împiedice de a se reuni cu diviziunile belgiene cari au ieșit din Anvers. (A. T. I.)

Ofensiva austro-ungară în Serbia.

Budapesta. — În Serbia ofensiva austro-ungară progresează dar este de notat că ea are aproape caracterul unui asediu fiindcă trupele austro-ungare se află în fața unor fortificațiuni foarte tari ale Sârbilor.

Infrângerea Japonezilor și Englezilor la Tsing-Tao.

Correspondentul special al ziarului „Berliner am Mittag” telegrafiază că primul asalt dat de infanteria japoneză și engleză în contra întăririlor dela Tsing-Tao a costat aliaților pierderi de 2500 oameni din cauza minelor, precum și a bombardărei efective din partea bateriilor germane. Aripa dreaptă a aliaților a fost bombardată cu mare efect de crucișătorul austriac „Kaiserin Elisabeth” și de canoniera germană „Jaguar”. Pierderile Germanilor nu sunt considerabile. Japonezii mai așteaptă întăriri din Japonia.

Armata rusească se concentrează la Lublin.

Viena. — „Tagespost” din Graz publică dela correspondentul său de pe câmpul de război raportul dela vale cu permisiunea organelor de cenzurare: Pe câmpul de războiu ruso-prusian Rușii au fost constrânși să-și înceteze ofensiva. Infrângerile dela Lyck, Augustow, Suwalki, Eydtkunnen și dela Schirwindt ia silit pe Ruși să-și intrerupă operațiunile. Pierderile ce le-a suferit le-au înlocuit și acum ei au concentrate 3 armate compuse din 15 corpuri de armată împotriva Prusiei ostice. Rezultatele mai importante pe câmpul de războiu din Galiția sunt înaintarea trupelor noastre până pe linia San și trecerea peste acest riu în mai multe puncte.

Roswadow, Rudnik, Lezajsk, Jaroslau și Przemysl sunt iarăși în posesiunea noastră. Cavaleria noastră, care a trecut prin Przemysl îl alungă pe dușman cu multă energie spre Sadowa—Wiscina. O parte din armata rusească, pe care am înfrânt-o la Dynow, a căzut în prisoare. Judecând din arătările de până acum, Rușii își concentrează armata principală în jur de Lublin, iar o altă armată auxiliară pe linia Niemirow—Jaworow și Sadowa—Wiscina. Aceasta din urmă probabil, e chemată să înceapă ofensiva, căci Rușii au întărit mlăștinele și pârâiele dela Lemberg, pentru ca să opună rezistență atacului nostru. Se pare că grosul armatei rusești intenționează să provoace o luptă decisivă la curgerea de jos a râului San, și pe malul Vistulei în Polonia rusească.

În apropiatul viitor vor primi o mare importanță ținuturile dela Jaworow—Sadowa—Wiscina și cel dela Ivangorod, de-a lungul Vistulei.

O parte din trupele austro-germane se găsesc de câteva zile pe malul apusan al Vistulei și acolo se dezvoltă în formațiuni de bătaie. Cavaleria germană a înaintat până la frontul de sud al Varșoviei. Aceste trupe au zădărnicit legătura între Varșovia și Ivangorod. Trupele aliate au început să treacă spre sud dela Ivangorod, peste Vistula luând direcția spre Lublin.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 15 Octomvrie 1914.

Dela Asociațiune. Concurs. — „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” publică concurs pentru următoarele burse:

1. O bursă de K 200 și două burse de câte K 300 din „Fundațiunea Ioan Petran”, pentru studenții universitari de naționalitate română, cari urmează la una din facultățile universității din Cluj. Bursa de K 200 din fundațiunea I Petran în anul viitor școlar (1915/16) se va urca la K 300. Cei împărțâșiți de aceste burse vor fi obligați a lua parte la „Masa studenților academici din Cluj”. 2. O bursă de K 300 din „Fundațiunea Ioan și Zinca Roman”, pentru un elev de naționalitate română, fără deosebire de confesiune, care urmează la vreuna din școalele medii din patrie, având preferință, în sensul literilor fundaționale, aceia cari se înrudesc cu fericiții Ioan și Zinca Roman. 3. O Bursă de K 120 din „Fundațiunea Ioan Galianu de Keskés”, pentru elevi de naționalitate română, cari urmează la vreunul din gimnaziile din Transilvania. Se vor preferi, în înțelesul literilor fundaționale, descendenții familiilor Popu și Antoniu. Cererile pentru aceste burse se vor înainta comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” (Sibiu — Nagyszeben, str. Șaguna Nr. 6) până la 31 Octomvrie n. a. c. însoțite de următoarele acte: a) certificat de botetz; b) certificat de sănătate; c) certificat școlar pe anul 1913/14; d) certificat că e înscris ca elev și urmează studiile, ca de ordinuar, în anul școlar curent; e) certificat de paupertate, eventual; f) actele prin cari petenții să-și dovedească înrudirea cu fundatorul (la fundațiunile de sub 2, și 3). Bursele se vor da tinerilor, cari nu mai beneficiază și de altă bursă. Se cere deci din partea petenților și o declarație în acest înțeles. Cererile întrate după termenul indicat nu vor fi luate în considerare. Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii”, ținută în 3 Octomvrie 1914. Andreiu Bârseanu, prezident. Romul Stmu, secretar substituit.

Societatea de lectură a desp. pedagogic gr. rom. din Arad, s'a constituit în 13 (26) Sept., sub prezidiul P. C. S. dlui Roman R. Clorogariu, directorul institutului, în modul următor: Prof. conducător-prezident: d. Sabin Evtian, profesor.

Membri în comitet: prezident: Aurel Contra ped. c. IV, secretar: Traian Popi ped. c. III, controlor: Gheorghe Andraș ped. c. IV, casier: Ion Mării ped. c. III, notar: Petru Perva ped. c. IV, vice-notar: Vasile Pușcaș ped. c. III, bibliotecar: Teodor Bodea ped. c. IV, arhivar: Petru Brad ped. c. III; în comisia de revizuire: Dimitrie Codrean ped. c. IV și Lazar Traile-

cu ped. c. III; în comisia muzicală: Ioan Lipp van ped. c. IV, Aurel Ionuțaș ped. c. III, Dimitrie Radu ped. c. II și Traian Pantos ped. c. II. În comisia literară: Vasile Groza ped. c. III, Savu Orșa ped. c. IV, Gheorghe Bozgan ped. c. III, Ion Jurina ped. c. III, Irimie Cristea ped. c. II și Aurel Andra ped. c. I.

Dezertarea unui căpitan rus din armata generalului rus Ivanov. Se comunică din Burdujeni ziarului „Ziua”, organul legației austro-germane din București: Din sursă demnă de încredere află că un căpitan rus din armata generalului rus Ivanov, care operează în Galiția contra trupelor austriace, comandate de generalul austriac Dankel, a dezertat venind în România prin orașelul austriac, care e ocupat de Ruși, Noua-Suliță. Sosind la frontiera românească, acest domn căpitan a declarat singur grănicerilor români că a dezertat fiind în imposibilitate de a lupta înainte. Grănicerii noștri l'au predat jandarmilor, de unde astăzi dimineață a fost adus la stațiunea Verești, stație dela Burdujeni, escortat de un jandarm de unde a plecat cu trenul express ce pleacă la Verești la orele 12 a. m. la București. În vagonul, în care a fost așezat, a rugat pe jandarmul nostru ca să deie jos perdeaua, ca nimeni să nu-l vadă, și a fost imediat satisfăcut. Un public foarte numeros a asistat pe peronul până la plecarea trenului”.

Ultima oră.

REGELE CAROL PE CATAFALC.

Ni se comunică din București:

Ieri corpul neînsuflit al regelui Carol a fost adus cu mare pompă dela Sinaia la București. Trenul regal a sosit în gara Mogoșoaia la ora 3 precis. Sicriul îmbrăcat în purpură roșie a fost ridicat de d. n. general Coandă, Istrate și Georgescu foști adjutanți regali; Col. Baranga, locot.-col. Angelescu, maior Antonescu, adjutanții regelui, și căpitan Florescu. Muzica intonează imnul regelui Tunurile bubue.

Lumea se descoperă. Pretutindeni domnește o tăcere religioasă. Ochii tuturor sunt plini de lacrimi.

Mitropolitul primat și mitropolitul Moldovei împreună cu episcopii și arhierii, îmbrăcați în odăjdii, au citit o scurtă rugăciune la scoborârea sicriului din vagonul mortuar.

Sicriul a fost așezat apoi pe un alai de tun tras de 6 cai. Sicriul a fost înfășurat într'un drapel național al Casei regale. Deasupra lui a fost fixat chipiul și cele două bus-toane de mareșal ale regelui Carol.

La orele 5 și 10 minute a sosit în fața palatului regal cortegiul.

Carul mortuar ajungând în dreptul intrării în sala tronului s'a oprit iar sicriul a fost ridicat pe brațe și așezat pe catafalcul aranjat, în vestibulul salei tronului.

La capul sicriului s'au așezat drapelul cari au luat parte în războiul dela 1877, și la picioare o masă pe care au fost puse spada suveranului și coroana de oțel. După ce sicriul a fost așezat pe catafalc II. PP. SS. LL. mitropolitul primat și mitropolitul Moldovei, precum și cei șase episcopi au oficiat un scurt serviciu religios intonând „Veșnica pomenire” Tot timpul ambele regine au plâns.

Corpul defunctului suveran este păzit o zi și noaptea de o gardă compusă din adjutanți regali și princiari precum și de 12 ofițeri superiori.

Publicul a fost admis a defila prin fața rămășițelor pământești ale defunctului.

(Raport detaliat urmează mâine. N. R.)

Redactor responsabil: Constantin Savu.